

Discussie over rasverschillen kalvervitaliteit zorgt voor uitstel van introductie

Klein onderhoud indexen

De jaarlijkse onderhoudsbeurt van de indexen door het GES vindt traditiegetrouw plaats tijdens de aprildraai. Klein onderhoud dit keer, waardoor de stabiliteit van de genoom- en levensduurfokwaarde omhoog gaat. Ook wordt de nieuwe definitie van openheid nu doorgevoerd in de fokwaarde. De index kalvervitaliteit, de grootste geplande verandering, is terug naar de 'garage'.

tekst **Jaap van der Knaap** en **Florus Pellikaan**

Nieuwe score openheid nu verwerkt in fokwaardeschatting

Sinds januari 2008 is de definitie en daarmee ook de score van het onderbalkkenmerk openheid binnen de bedrijfsinspectie veranderd. Tot die tijd bepaalden de hoek van de ribben en de ruimte tussen de ribben de openheidsscore. 'Eind 2007 is tijdens de hoofdinspecteursbijeenkomst van de World Holstein Friesian Federation besloten om, in een poging om de internationale correlaties van openheid te verbeteren, de definitie gezamenlijk te veranderen', vertelt hoofdinspecteur Arie Hamoen. Vanaf begin 2008 bepalen daarom de welving bovenin de rib en de hoek van de rib de openheidsscore.

'Door de aanpassingen hebben we geprobeerd de definitie zo concreet te maken dat de neuzen van de inspecteurs overal ter wereld dezelfde kant op staan. Door het waarderen van welving zoeken we naar de koe waarvan je verwacht dat ze "uit elkaar komt" wanneer ze vaker kalft en uitgroeit tot een uitgebalanceerde melkkoe. Deze gewenste openheid is duidelijk wat anders dan een vlezige koe met korte, bolle ribben', stelt Hamoen.

Vanaf april zal de fokwaarde openheid ook de nieuwe definitie hebben. 'Voor de fokwaardeschatting zijn eerst van een aantal jaren de nieuwe gegevens nodig

om nieuwe parameters als correlaties en erfelijkheidsgraden te kunnen schatten', licht Mathijs van Pelt van team Animal Evaluation Unit van CRV, het moment van introductie toe. Van Pelt onderschrijft dat openheid een duidelijk ander kenmerk is geworden. 'De oude openheid was negatief gecorreleerd met conditiescore, de nieuwe neutraal. Hierdoor is nu dus wél gelijktijdig vooruitgang voor openheid en conditiescore te boeken. Dit kan een pluspunt zijn om makkelijk te managen koeien te fokken.'

Een lage score voor openheid geldt vanaf april niet meer per definitie voor een koe met gesloten ribben, maar ook voor een koe met weinig welving en platte ribben. 'Door ook te kijken naar inhoud en conditiescore wordt dit wel duidelijk', vertelt Hamoen. 'Heeft een stier fokwaarden met weinig inhoud en een hoge conditiescore, dan vererft hij vlezige, ronde koeien met niet de gewenste hoek van de ribben. Een stier met veel inhoud en een lage conditiescore geeft lange ribben met veel ruimte ertussen, maar niet de gewenste welving.'

Een stier die dochters geeft met veel welving boven in de ribben en een mooie schuine ligging van de ribben krijgt een hoge fokwaarde voor openheid.

Hogere betrouwbaarheid genoomfokwaarden

Meer informatie en een verbeterde correlatie tussen de fokkerijlanden die deelnemen in het project EuroGenomics zorgen ervoor dat de betrouwbaarheden van de genoomfokwaarden gemiddeld

ongeveer drie tot vijf procent stijgen. De referentiepopulatie van stieren is inmiddels gestegen van 12.000 naar ruim 20.000. Ook zorgen de verbeterde correlaties van de fokwaarden tussen de lan-

den voor hogere betrouwbaarheden. Zo stijgt de betrouwbaarheid van de NVI met vijf procent naar zestig procent. De grootste stijging is voor vruchtbaarheid; van 43 naar 61 procent.

Toekomstplannen: fokwaarden voor lactose en levensproductie en het gebruik van composites

Er zijn diverse onderzoeken gaande rondom nieuwe fokwaarden of aanpassingen daarvan, zo meldt Roel Veerkamp, coördinator van Genetische Evaluatie Stieren (GES). 'GES heeft het rekencentrum AEU bijvoorbeeld opdracht gegeven om opnieuw te kijken naar de Inet-formule nu FrieslandCampina het voornemen heeft om te stoppen met de negatieve grondprijs in de melkprijsbepaling. GES halveerde vorig jaar al de invloed van de negatieve grondprijs in de Inet-formule en paste ook de vet-eiwitwaardering aan. We kijken eveneens naar de mogelijkheden van een fokwaarde voor lactose.' Veerkamp meldt dat er ook wordt gekeken naar de mogelijkheden om fokwaarden voor genoomstieren om te rekenen door Interbull. 'Een stier met een genoomfokwaarde in Duitsland op basis van de Duitse RZG kan daardoor straks ook een NVI-genoomfok-

waarde krijgen. De eerste testbestanden zijn al via Interbull uitgewisseld. Een spannende tijd breekt aan voor de algemene beschikbaarheid van genoomfokwaarden voor stieren en hoe die zich zal ontwikkelen.'

Op de agenda staat ook een onderzoek naar een fokwaarde voor levensproductie. 'Dat is een fokwaarde die de levensproductie voorspelt aan de hand van levensduur, productie en persistentie', aldus Veerkamp.

GES discussieert met haar leden ook over de mogelijkheden om de exterieurfokwaarde voor bovenbalkkenmerken te berekenen uit de onderbalkkenmerken. Nu nog bepaalt de score van de inspecteur voor bovenbalkkenmerken de fokwaarden voor de bovenbalkkenmerken. Door deze te berekenen via de zogenoemde composites sluit de fokwaarde beter aan bij andere landen die al langer deze systematiek volgen.

Stabieler fokwaarde levensduur

Voortaan wordt er gewacht met het meenemen van informatie voor de levensduurfokwaarde totdat een dier 270 dagen aan de melk is. Diverse stieren vertoonden met het aan de melk komen van talrijke fokstierdochters sterke schommelingen in levensduur: na een tijdelijke dip (een deel van de dochters verlaat vroeg het bedrijf) steeg de levensduurfokwaarde weer naar oorspronkelijk niveau, omdat de overgebleven dochters wel langer op het bedrijf blijven lopen.

Wachten met het meenemen van deze vroege informatie voor levensduur moet zorgen voor een stabielere fokwaarde levensduur. In de periode tot 270 dagen wordt gerekend met de verwachtingswaarde of genoomfokwaarde.

Fokwaarde kalvervitaliteit uitgesteld

De in april geplande introductie van de nieuwe fokwaarde kalvervitaliteit gaat niet door. Volgens Geart Benedictus, voorzitter van de stichting Genetische Evaluatie Stieren (GES), zijn er over de nieuwe fokwaarde onder de GES-leden nog te veel onduidelijkheden om deze nu al te introduceren tijdens de komende Interbull-draai.

'De onderzoeksmethode en de berekeningen van de fokwaarde lijken goed, maar we willen de

resultaten nog eens goed bekijken met de GES-deelnemers', aldus Benedictus. Benedictus wijst daarmee naar de fokwaardeverschillen tussen rassen. Dat pakt nadelig uit voor brown swiss, jersey, fleckvieh en montbéliarde.

GES gaat onder meer kijken naar de manier van publicatie van de fokwaarde kalvervitaliteit: op relatieve schaal, met een gemiddelde van honderd of op basis van absolute getallen (in percentages).